

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena Zveza (Ivan Čiček) in Kanado
\$2.00 na leto, \$1.70 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; in Čile
in Čile \$1.50 na leto, \$1.25 na pol leta; in Avstralijo
\$2.00.Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$5.00 per year, Chicago and Cile \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.Čena glasilov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nezarodnih
članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, po-
veti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju,
če je priložil poslatino.Advertisements rates on agreement.—Manuscripts of communi-
cations and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vsi, kar ima stik s ilesom

PROSVETA

2637-55 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATION PRESS

138

Glasovi iz
naselbin

Poročilo zastopnika

Sharon, Pa. — V mojem zadnjem dopisu sem omenil, kako izvrstne lovce imamo v Sharonu. Mislim, da si bom z zajeto dobroto, katero mi je dala gospa Novak, napolnil železdec predno odputujem na moje turnejo, toda moja soproga mi je ni hotela napraviti. Rekla je, da je zaspala in mene spodila brez zajtrka proti Pittsburghu. K sreči sem v neki naselbini dobil prijatelja, ki mi je napravila prežgane juhe za kosilo, ačasa pa so postali boljši časi. Može in žene so pričele prinašati okusne kravice in domače mesene klobase, katere so pričeli pripravljati za dolgo zimo. Seveda niso pozabile naše mamic, da Tone rad pije tudi okusno vinsko kapljico. No, tako so me potolžili meni povsem v zadovoljstvo.

Ker sem čital Čipčičev dopis, da bo v Bridgevillu predaval Frank Zaitz, predsednik glavnega nadzornega odbora SNPJ iz Chicaga, sem se zvečer napotil v Slovenski dom. Pričeli so prihajati ljudje iz Cuddyja, Sygana in Presta, pa tudi domačini se je nekaj nabralo, toda ne toliko kakor smo pričakovali. Prišel je tudi John Kvartich iz Pittsburgha. Navzoč je bil tudi John Terčelj, gl. poročnik SNPJ, in tudi John Bric iz Lawrencea. Govornik, kakor nam navdušeno sprejeli. Kolikor sem opazil, je Zaitz napravil dober vtis na poslušalce. Ob 2. zjutraj smo zapustili dvorano, da se nekoliko odpočijemo od krokanja. Drugi dan je Kvartich pokazal Zaitzu več izbranih naselbin v okolici. Bila sta na Prestu, Syganu, Cuddyju in Bishopu. Vse te naselbine so do mojih izbrancev. Kakšen vtis so nam napravile, mi ni znano, ker ni bilo prilike, da bi o tem govorila, kakor tudi ne, da bi mu pokazal Cliff Mine in Imperial, ker je ves dan pihala mrzla burja in pomalo snežilo.

Zvečer pa nama je Frank Avgustin preskrbel vozika, ki nas je odpeljal v Moon Run na predavanje. Po predavanju smo se podali v spodnje prostore med prijazne kuharice, ki so nam napolnile prazne železdce. Na to se prav dobro razumejo in vedno pripravljajo kaj za pod zobe, natakari pa pridno pazijo, da posetniki žeje ne trpe. Čeprav je zimski čas, človeka včasih prime žeja in to posebno še, če se navžje okusne hrane. O tem sem se prepračil na zahvalni dan na Imperialu, kamor so me bili že prejajali dan povabili na "chicken dinner". Klubove članice so napravile tak banket, kakršnega še ni videlo moje oko, da si bil že na mnogih banketih. Mene je predsednica kluba peljala za roko k večerji in mi odkazala prostor pred velikim pečnim puranom. Okrog mene so sedeli predsedniki in predstavnice, blagajniki in blagajnice, nadzorniki in nadzorice, pa nisem nič videl, da bi me bili opazovali, koliko "čikne" in potice sem pojedel. Bil sem že tako debel, da me je staj komaj držal, pa vame blagajnica dolg nož in začne trčati purana. Vsakemu gostu je dala velik kos, meni pa največjega in še šiko mi je priložila, da jo bom imel za spomin. Se nikdar v svojem življenju nisem bil tako postrežen, kot so me postreble članice društva 106 na zahvalni dan. Živela vesela

naselbina, da bi se še mnogokrat skupaj veselili na zahvalni dan! Tako vesela družba se težko dobi. Vse je prepevalo in plešalo, staro in mlado, da je bilo veselje.

Tu pa tam slišim, da z našo mladino ne bo nič. Seveda ne bo nič, če otroke strašite z bavlom ali peklom, ali pa jih privežete k ograji, da se morajo postiti ves advent in trpeti štiri-desetdanski post zato, da bodo gledali vsemogočnega iz obličja v obličje. Kaj bi meni koristila dolga, z jedmi napolnjena miza, če bi bil privezan pri zakurjeni peči? Nič! Dajmo otroke učiti, kakšne ugodnosti imajo člani naših podpornih organizacij. Vzemimo jih seboj na zabavo, da plešejo in prepevajo lepe slovenske pesmi. Če se mladina v šoli ne uči slovenskega jezika, učimo jo doma, pa bodo znali kakor znamo mi in bomo vsi skupaj v nebesih prepevali veselijo alelujo. Nebesa pa so na tem svetu. Če smo v veselju družbi, smo v nebesih, če smo pa v sovražni, smo pa v peklu, dokler nas črvi ne pojedjo. Vidite, da vam resnično pišem. Le prepričajte se, da vas božji namestniki varajo, ko vam pripovedujejo, da je treba Bogu darovati denar ali pa taka jedila, kakršne smo zavživali na zahvalni dan po vseh Združenih državah. Kdor mi pa ne verjame, naj pa daruje Bogu ali pa kapitalistu.

Ravno sem mislil zaključiti dopis, ko mi žena prinese 231. št. Prosvete, kjer vidim dopis iz Russeltona s podpisom Frances Vehar. Ona se hujuje nad Frankom Barbičev, ker pogosto piše v Prosveto, oziroma ker mora vsak dan čitati njegove dopise. Ona ima raje Vitkovičeve, ki pridejo le enkrat na teden. Brž pogledam v imenik, da vidim, kdo je ta junaška ženska, toda njene imena ne najdem v mojem imeniku. V dotični naselbini je le pet naročnikov na Prosveto, med katerimi pa ni nje. Mogoče se je na novo naročila, ali jo je za upravnika izpustil iz imenika. Ker smo poleg Barbiča prizadeji tudi sharončani, kakor tudi Snoy, Jankovich, Terbižan in več drugih, ji povem, da mi ne pišemo tako pogostih dopisov radi izveščanja naših duš, marveč na željo naših dolgoletnih naročnikov, ki nas pozivajo osebno in pismeno. Smelo trdim, da imamo 95% naročnikov, ki odobravajo naše številne dopise. Če jih pa Frances Vehar ne more prebraviti, pa ne moremo pomagati. Toda podatki se bo morala tudi ona, ker večina zmaga.

Anton Zidanšek,
zastopnik Prosvete.

Spomin iz otroških let

Milwaukee. — Bil je vroč avgustov dan. Ljudje iz naše vasi so bili do malega vsi pri delu na polju in senažetih. Ko so naši prišli opoldne k obedu, je mati meni rekla: "Jože, popoldne grem tudi jaz v senožet, ker je lepo vreme in moramo pohiteti s senom. Ti boš ostal doma in pazil na dete v zibelki. Ako se bo prebudilo, mu zapij in bo zaspalo. Ako pa tega ne napraviš, kar sem ti naročila, že veš kaj te čaka: padalo bo po tebi, ko se vrnem." Materi sem obljubil, da bom izpolnil njeno željo. Zvečer pa prišli pome vsi moji tovariši,

Gustavo P. Serano (levo) in L. M. Lawson, člana ameriško-mehiške komisije, kateri je bila poverjena ocenitev zemljišč ameriških državljanov, katere je zasegla mehiška vlada.

ne bom šel z njimi, ostal bom doma pri detetu, sem zatrjeval materi.

Takoj po obedu so se naši vrnili v senožet, le mati je ostala doma, da pomije namizno in kuhinjsko posodo in površno pospravi po hiši. Ko je bila s tem gotova, mi pravi, da zdaj gre, meni pa zabíči, da se ne smem niti za minuto ganiti iz hiše. O bljubim ji, da to storim. Ona je odšla. Dete v zibelki spi, jaz pa sem se spravljal nad abecednik.

Okrog treh popoldne zaslišim zvonjenje, toda samo na eno plat zvona. Ker kaj takega še nisem nikdar prej slišal, se mi je čudno zdelo in sem se vpraševal, kaj to pomeni. Kmalu opazim skupino ljudi, ki so leteli mimo hiše in kričali: "Gori, gori, Jezus, Marija, gori! Ako prične pihati veter z nasprotne strani, bo v kratkem vsa vas v plamenih." Hitro skočim iz hiše skozi okno in jo uberem za njimi. Takoj opazim gost dim, ki se je valil iz sosedovega skednja, napolnjene-ga s senom. Jaz sem se tega tako ustrašil, da nisem vedel, kaj mi je storiti, ker je bil goreči hlev oddaljen le za dvoje s slamo kritih poslopj od nas.

Hitro se vrnem, kajti moral sem rešiti dete iz zibelke in telico iz hleva. Da bi pa rešil tudi kaj drugega, mi pa še na misel ne pride. Najprvo sem vzel dete iz zibelke. Jokajoč ga nosim po vasi in premišljam, kam bi ga položil za toliko časa, da rešim še telico. Srečam neko ženo in jo prosim, če prime dete toliko, da rešim tudi telico. Ženska je to storila. Stečem v hlev, odvežem telico od jasi in jo peljem na neki bolj oddaljeni vrt, kjer jo privežem k drevesu. Podam se nazaj k požaru, da najdem ženo z detetom. Toda v veliki zmešnjavi je ne najdem nikjer. Bil sem v velikih skrbeh za otroka in kaj bodo mati rekli, ko se vrnejo iz senožeti, ki se je nahajala v Cerkniškem jezeru. Kmalu potem so prihiteli tudi naši. Mati hiti najprvo pogledati za detetom. Ker ga ni našla v zibelki, me vsa zbegana in preplašena vpraša zanj. Pojasnim ji, da sem ga dal neki ženi za toliko časa, da sem odvedel telico iz hleva. Vpraša me, kateri, toda jaz ji nisem mogel pojasniti, kajti bil sem preveč prestrašen. Pričela je povpraševati ljudi, toda zmešnjava je bila taka, da ljudje drug drugega niso poznali.

Iz Grahovega so ognjegasci pripeljali s konji staro brizgalno. Bila je primitivna in počasna. Vanjo so morale ženske s škafi nositi vodo iz vodnjakov, gonili pa so jo štirje možje, na vsaki strani ročaja po dva. Tako so brizgali vodo v ogenj, kar pa ni nič pomagalo, ampak se je

zdelo, kakor da bi ga polivali s petrolejem. Oni ljudje, ki niso bili zaposleni pri brizgalni, so se spravili na bližnje strehe in z mokrimi rjuhami gasili iskre, ki so padale nanje. S tem so mnogo pripomogli, da se požar ni razširil. Sreča v nesreči je bila, da je goreči skedenj stal kraj vasi in da je veter pihal od vasi. Ako bi bil veter pihal proti vasi, bi ne bilo nikomur mogoče preprečiti razširjenosti požara na vso vas, kajti hiše stoje druga poleg druge in vse so bile s slamo krite.

Ko je bil ogenj v največjem zamahu, se je na pozorišču pojavil župnik, ki je vprašal, če je kakšna oseba zgorela. Ako bi se to zgodilo, bi ne hotel ognja — "panati", ker bi bila dotična oseba pogubljena. Njemu pa je več za človeško dušo, kot če bi vsa vas in sploh vsa fara zgorela. In pobožno ljudstvo mu je verjelo. Ko so mu povedali, da ni nobene osebe zgorela, je takoj prišel "panati" ogenj. Iz žepa vzame malo knjižico, čita nekaj časa, nakar prične nekaj nerazumljivega brbljati in križati z roko proti ognju. Bil je gotov. Tisti čas je veter popolnoma prenehal in so zublji švigali navpično. Ljudje so rekli, da se ogenj zato dviga zdaj navpično, ker je — "panan". Najbolj pobožne ženske pa so rekle, da so takoj zapazile križanega v ognju, kakor hitro je bil župnik gotov s "pananjem".

Naj bo temu tako ali tako, rečem le to: Da se ni ogenj razširil na vso vas, bi se morali zahvaliti vetru, ki je pihal od vasi, in pa ljudem za njihov trud, ne pa župnikovim coperniškim ceremonijam, ker prepričan sem, da niso niti malo pomagale. Tega ognja sem se bil tako prestrašil, da sem ga imel potem še dolgo pred očmi, najbolj pa dete v zibelki, telico v hlevu, vpitje ljudi ter mukanje živine, ki je zvečer prišla s paše.

Joseph Ule.

Roparski umor Finka

Wilmerding, Pa. — Delavske razmere so v tukajšnji okolici prave slabe. Nekateri še delajo, da se nekako prežive in to seveda bolj slabo, nekateri pa nič. Zima se nam letos obeta prav huda. Po pennsylvanski hribih je že sedaj snega nad kolena in prav sedaj, ko to pišem, zopet sneži. Tako velikega snega ne pomnimo že 20 let. Ako bo zima tako huda kakor izgleda sedaj, bomo zmrzovali, ker je premož tako drag, kupiti pa ga nimamo za kaj. Drugače nam ne kaže, kakor če bi bilo mogoče poslati prošnjo vremenskim bogovom, da bi nam vreme spreobrnilo. Pa kaj bi jamrali o zimi, bomo že kako prestali.

Sedaj pa nekoliko o roparskem umoru rojaka Martina Finka v Turtle Creeku, o katerem je Prosveta že poročala v Domačih vesteh. Okrog polnoči dne 21. nov. pride moj sin domov, potrka na vrata in nam hiti pripovedovati, da so Martina Finka pravkar ubili v njegovi trgovini. V spanju se prebudim in vprašam, kaj je rekel, nakar zopet ponovi. Iz svojih sob pridejo tudi hčere in drugi sin. Vsi smo bili iznenadeni, da hismo znali kaj početi. Spanca je bilo za tisto noč konec. Vrelo mi je po glavi, da se takšni roparji ponoči najraje izgubijo in za njimi ni ne duha ne sluha. Toda v tem slučaju je bilo drugače.

Dolje na 2. strani.)

Bogata Greenlandija

V romanu o bodočnosti in tudi v znanih razpravah se je pojavljala vedno znova, da je bodočnost svetovnega gospodarstva polarnih ozemljih. Tu so v zemlji zakopane kladi, ki bodo nekoč spremenili obličje sveta. Tega mnenja je tudi Danska, ki ima v Greenlandiji ogromen kos arktičnega ozemlja. Sledijo smo to deželo poznali le po kilometrskem belem ledu, ki pokriva njeno površino. Danska je bila mnenja, da ušegnejo pod njo ledovjem vendarle ležati ogromni zakladi in je v ta namen organizirala že vrsto raziskovalnih odprav, pred vsem podstvom znanega učenjaka dr. Laugeja Kocha, da jo poroča, da sta dr. Koch in ravnatelj landske uprave v Kodanju Dangaard-Je odšla na zelo zanimiva pogajanja v istostvo.

V Severni Kanadi so kakor znano odkrili ogromna naravna bogastva, ki jih tudi z dom izkoriščajo. Greenlandija je geološko precej podobna Severni Kanadi, bržkone njo bila nekoč celota. Verjetno je zato, da glede naravnih zakladov ne zaostaja za Severno Kanado.

Danska sama pa nima dovolj strokovnjakov in tudi ne denarja, da bi mogla te ogromne zaklade izkoriščati, nima dovolj sredstev in di niti za raziskovalno delo. Tu gre za nekaj milijard dolarjev. Morda bo pri izkorišču greenlandske zemeljskega bogastva udeležev več dežel. To je odvisno v prvi vrsti od tistih, ki bodo povedali dr. Koch, ki je ogromni arktičnega pasu doslej najbolj raziskal.

Arktida je svet v gospodarskem pogledu marsikaterokrat presenetila. Baš je minilo najst let, ko je ubog norveški ribič odkril "pokopališča kitov". Takšna "pokopališča" predstavljajo milijonska imetja kakor marnudnik. Odkritelj je zaslužil vsakega malenkost okrog 2 milijona dolarjev. Povedal je, kako postal pozoren na to zlato jamo. Na vodi so vdale velike oljnatelise, kakor da se je na kraju potopil petrolejski parnik. Ker ob vsem robu Greenlandije takšnih parnikov ni bilo treba najti drugo razlago. Vzel je pokopališče vode in je ugotovil, da gre za ribje. Na morskem dnu so ugotovili potem stotine tvojih kitov.

To odkrije je bilo za gospodarstvo visoko severa izredno pomembno. Morje je tu od najlažje možnosti, da pride do ogromnih količin kitovega olja, ki ga pridobivajo po vseh vilah. Od tistega časa velja odkritje oljne na arktični morski površini med ribiči več odkritje celega tropa živih kitov.

V novejšem času so odkrili nova grobiš kitov in odkritelji jih prodajajo dalje včasih fantastično visoke cene. Ribiči so vedno več li v takšna skupna nahajališča mrtvih kitov, saj so opazili, da so v tropih živih kitov vedno le mlajše živali. Kje so potem ostale starejše živali? Kit je tipična čredna žival. Kar čuti, da se mu bliža konec, se loči od črede. Kakor mnoge druge živali, umira sam. Toda tem išče družbe drugih mrtvih kitov. V lani slani vodi polarnih morij se trupla ohra potem dolgo sveža.

Velikani med rastlinami

Kakor govorimo o drevesih-velikanih, mi mo predvsem na kalifornijske sekvoje, ki se sejo sto in več metrov visoko in med kateri štejejo poedine po več tisočletij. Kar se pa obsega, se ta drevesa ne morejo primerjati cipreso, ki rase uro avtomobilske vožnje od sta Mehike. To drevo ima obseg 50 m in tolikanka je tudi njegova višina. Tudi neki si bombaževci, ki rase v prestolnici Bahamskega otočja, je pravi velikan. Eden najst znanih drevesnih orjakov rase na pobočju Etna na Siciliji. To je eden največjih konstanjev, ki jih je na svetu. Sto jezdecov se lahko zate pod njegovo krošnjo.

Najvišja trta na svetu rase v Severni Kaliforniji. Vsadili so jo prvi priseljenci okrog 1587. in še danes rodi trse. Najdaljše rastline najdemo vendarle med vodnimi rastlinami. Tako nahajamo v južnem Atlantiku tako visoko nereocisto, ki ji je steblo najmanj 200 m dol. Premera te rastline pa ne pozna nihče, niti rase na dnu morja.

Angleški humor

Edina nada Anglije

Angleški geologi so ugotovili, da se Anglija vsako leto pogreze za 20 cm v morje ...

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 5. decembra 1918)

Domače vesti. Razmah velike agitacije okviru JRZ po vzhodu in srednjem zapadu pravilno rešitev primorskega vprašanja.

Delavske vesti. Korporacije so pričele s slavljanjem delavcev.

Po svetovni vojni. Zavezniki so zagrozili okupacijo vse nemške republike, če ne bo kmalu konca homatij in boljševiške agitacije me Nemci.

Sovjetska Rusija. Bela, protiboljševiška armada prodira v baltične dežele. Poljaki dirajo v Ukrajino in so okupirali Brest-Litovsk.

Razdejane hiše v Mora de Ebru, Španija, po fašističnem bombardiranju.

"Delitev dobička"

Star kapitalistični trik, ki je znan pod imenom "profit-sharing plan," se zadnje čase močno oglašuje v finančnih kolonah velikega ameriškega tiska in prodira celo v zakonodajne kroge, kjer paradira kot nekaj novega in silno naprednega na ekonomsko-socialnem polju.

Ze nekaj časa se s to rečjo bavi senatni finančni odsek z zaslišavanjem mnogih strank in strokovnjakov. V kongresu je namreč bila sprožena akcija, da se zniža dohodninski davek onim korporacijam, ki uvedejo "delitev dobička" z delavci. Tako daleč je ta stvar že prišla, da so jo krstili za "najbolj praktičen zgled ekonomske demokracije" v Ameriki.

Senatni odsek je pred kratkim hotel izvedeti, kaj misli o tej stvari William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, nekaj časa pozneje je pa z istim namenom zaslišal Johna L. Lewisa, predsednika Kongresa Industrijskih uni.

Oba, Green in Lewis, sta se odzvala in izrekla približno enako sodbo o skem "deljenja dobička". Njuna sodba se glasi po domače: Humbog! Kakšna poštena delitev dobička je nemogoča, dokler korporacija ne deli tudi uprave z delavci, da bodo delavci vedeli obseg vsega dobička. Dejstvo, da ta ali ona družba izplača delavcem enkrat ali dvakrat v letu nekakšno "napitnino", katero imenuje "bonus" ali kakorkoli že — je navadno slepilo, ki dokazuje, da bi družba lahko zvišala plače delavcem, namesto da jih odpravi z majhnim podkupnino. Na drugi strani pa družba nakaže svojim glavnim delničarjem, ki so navadno direktorji, ogromne plače, ki jih nikdar ne zaslužijo. Na primer predsednik družbe dobi \$50,000 "plače" in delavci dobe po \$25 ali \$50 "bonusa". Takšna delitev dobička se naj gre solit!

Green in Lewis sta zahtevala pred senatnim odsekom, naj se podjetniki toliko demokratizirajo, da pokažejo svoje poslovne knjige zastopnikom delavske unije, da bodo delavci vedeli natančne dohodke in stroške obrata; s tem si bodo družbe najprej pridobile zaupanje svojih delavcev. Kadar bodo korporacije priznale enakopravno stališče delavske organizacije in povabile zastopnike unije na redne sestanke, na katerih bodo delavci informirani, kako stoji družba finančno, kako so plačani njeni eksekutivni uradniki, kakšni so njeni poslovni načrti za bližnjo bodočnost in kakšni so izgledi za zvišanje mezd, kadar poteče stara pogodba, tedaj šele se bo lahko reklo, da družba deli dobiček s svojimi delavci.

Green je še posebej poudarjal pred senatnim odsekom, da bi morale ameriške korporacije priznati dejstvo, da je delavstvo njihov drug ali "partner" v produkciji, ki sicer ni vložil kapitala, je pa vložil svoje delovne sposobnosti, brez katerih kapital ne more producirati ničesar. In na podlagi tega dejstva bi morale korporacije priznati delavcem pravico, da sodelujejo v upravi po svojem zastopniku in imajo besedo pri delitvi dobičkov.

Lewis je povedal isto z drugimi besedami, ko je rekel, da vsaka delitev dobička bi morala izvirati iz delitve kontrole.

Razume se, da velike korporacije ne bodo hotele poslušati Greena in Lewisa — ne še letos ali prihodnje leto, najbrže ne toliko časa, dokler ne bo prekasno.

Reforma, ki jo predlagata ta dva voditelja delavstva, seveda ne bo rešila ekonomskega in socialnega vprašanja za delavce, priznavamo pa, da bi bil to precejšen korak k rešitvi tega vprašanja — precejšen korak k demokratizaciji kapitala, ki bi se lahko uresničil v okviru kapitalizma. Kapitalisti bi se morali odreči precejšnji meri svojih dobičkov in deliti bi morali kontrolo nad industrijami s organiziranim delavstvom — vendar, kot že rečeno, danes še nimamo nobenega upanja, da bi ameriški kapitalisti pristali na to koncesijo.

Vsaka druga "delitev dobička" pa je le prazna beseda in pesek v oči naivnim delavcem, katerih je še dosti. Dokler podjetniki sami po svoji mili volji razpolagajo z dobički industrije, ni to nikakršna delitev, temveč napitnina, karkoli vržejo delavcem ob koncu leta ali kadarkoli se jim zljubi.

Delavci se morajo čvrsto organizirati in prenehati s kavašanjem med seboj, če hočejo kdaj doseči svoje pravice.

Druge poti zanje ni. Organizacija in izobrazba je edina pot, katere pelje navgor v napredek.

Negro girl receiving a tuberculin test—a harmless, practically painless, means of telling whether tuberculosis germs are in the body. This is one of the activities made possible by the income from Christmas Seals. Tuberculosis is the second cause of death among Negroes and the death rate is 2½ times that of white people.

VOLTAIRE:

Kandid ali optimizem

POSLOVENIL OTON ZUPANČIČ
UDVO NAPISAL STANKO LEHEN

Komaj je bil Kandid na ladji, se je vrgel svojemu nekdanjemu slugi, prijatelju Kakambu okrog vratu. "Daj, povej," mu je dejal, "kaj počne Kunigunda? Ali je še vedno čudo lepote? Ali me še vedno ljubi? Kako se ji godi? Brez dvoma si ji kupil v Carigradu palačo?" — "Dragi moj gospod," je odgovoril Kakambo, "Kunigunda pomiva skledo na proptanski obali pri nekem knezu, ki ima kaj malo v skledi; robkinja je v hiši nekega bivšega kneza, po imenu Ragotskega, ki dobiva v svojem prebivalstvu od velikega sultana po tri tolarje na dan. Še bolj žalostno pa je, da je izgubila svojo lepoto in je postala strahovito grda." — "Ah, lepa ali grda," je rekel Kandid, "poštenjak sem in moja dolžnost je, da jo vedno ljubim. A kako je mogla zabresti v tako bedo s petimi, šestimi milijoni, ki si jih vzel s seboj?"

"Oho," je rekel Kakambo, "ali nisem moral dati dveh senjorju Donu Fernandu d'Ibaraa y Figueroa y Mascarenas y Lampurdos y Souza, buenos-ayreskemu namestniku, da mi je dal dovoljenje, vzeti gospodičino Kunigundo s seboj? In ali nama ni neki gusar vsega drugega junaško pobral? Ali naju ni ta gusar odpeljal na matapanški rtič, na Milo, Nicarijo, Samos, v Petro, v Dardanele, v Marmarsko morje in v Skutari? Kunigunda in starka služita pri knezu, ki sem vam ga prej omenil, jaz pa sem suženj pri sultanu brez prestola."

"Koliko groznih nezd se je splelo druga v drugo!" je vzkliknil Kandid; "pa navsezadnje imam še nekaj demantov, z njimi lahko osvobodim Kunigundo. Kako škoda, da je izgubila lepoto."

Nato se je obrnil k Martinu in dejal: "Kaj pravite, kateri je bolj pomilovanja vreden: sultan Ahmet, car Ivan, kralj Karel Edvard ali jaz?" — "Tega ne vem," je rekel Martin; "da bi to vedel, bi moral biti v vaših srečih." — "Ah," je rekel Kandid, "da je Pangloss tukaj, on bi vedel in bi nam povedal." — "Ne vem," je rekel Martin, "s kakšnimi tehnicami bi bil utegnil tehtati vaš Pangloss človeško nesrečo in precejšnji človeške bolečine. Vse, kar bi jaz presodil, je to, da je na zemlji na milijone ljudi, ki so stokrat bolj pomilovanja vredni nego kralj Karel Edvard, car Ivan in sultan Ahmet." — "Ze mogoče," je rekel Kandid.

V nekaj dneh so dospeli do ožine, ki se preliva v Črno morje. Kandid je najprej prav drago odkupil Kakambu; nato je planil brez zamude s svojima tovarišema v neko galejo, da ji šel ob propontiki obali iskat Kunigundo, pa odli še tako grda.

V posadki sta bila dva galjota, ki sta jako slabo veslala in ki jima je levantinski kapitan od časa do časa primazal po golih plečih par krepkih udarcev z žilavko. Kandida je naravno gnalo, da si je ogledal ta dva pozorneje nego druge galjote in se jima je s sočutjem približal. Nekaj potoz po nujnih onekaženih obrazih ga je oddaleč spominjalo Panglossa in tistega nesrečnega jezuita, tistega barona, gospodičine Kunigunde brata. Ta pomisel mu je raztožila srce; opazoval ju je še pozorneje. "Prav res," je rekel Kakambu, "da nisem videl mojstra Panglossa, kako je visel, in da me ni zadela nesreča, da sem barona ubil, bi bil preverjen, da veslata na tej galeji."

Ob baronovem in Panglossovem imenu sta galjota na glas zakričala, prenehala s delom in izpustila vesla iz rok. Levantinski kapitan je planil nad nju in udaril z žilavko so padali s podvojenjo silo. "Nehajte, nehajte, gospod," je zavpil Kandid; "dal vam bom denarja, kolikor hočete." — "Kaj to je Kandid?" je rekel eden kaznjencev. — "Kaj, to je Kandid?" je rekel drugi. — "Ali so sanje?" je dejal Kandid; "ali bedim? Ali sem res na tej galeji? Ali je to gospod baron, ki sem ga ubil? Ali je to mojster Pangloss, ki sem videl, kako je visel?" — "Midva sva, midva sva," sta hitela oba. — "Kaj, tukaj je tisti veliki filozof?" je govoril Martin. — "No, gospod levantinski kapitan," je rekel Kandid, "koliko zahtevate odkupnine za gospoda Thunder-ten-tronckha, enega prvih baronov nemškega cesarstva, in za gospoda Panglossa, najglobljeja metafizika vse Nemčije?" — "Kračanski pes," je odgovoril levantinski kapitan, "ker sta ta-le dva galjotska psa eden baron, drugi metafizik, kar je v vaših

krajih brez dvoma visoko dostojanstvo, mi odripi petdeset tisoč cekinov." — "Dobite jih, gospod; odpeljite me po bliskovo v Carigrad, pa boste mahoma plačani; ali ne, prepeljite me h gospodičini Kunigundi." Levantinski kapitan je že na prvo Kandidovo ponudbo okrenil premec proti mestu in ukazal veslati hitreje, nego reže ptica zrak.

Kandid je objel stokrat barona in Panglossa. "Pa kako to, da vas nisem ubil, moj dragi baron? In vi, dragi moj Pangloss, kako, da ste še živi, ko sem vas vendar videl obešenega? In zakaj sta oba na galejah v Turčiji?" — "Kaj je res, da je moja mila sestra v tej deželi?" — je izpraševal baron. — "Res," je odgovorjal Kakambo, "Torej vidim spet svojega ljubelega Kandida!" je vzklikal Pangloss. — Kandid jim je predstavil Martina in Kakamba; vsi so se objemali ter govorili vse vprek. Galeja je letela, že so bili v luki. Poslali so po Žida, ki mu je Kandid prodal za petdeset tisoč cekinov demant, vreden stotisoč, a Žid se je rotil na Abrahama, da mu ne more dati več. Neutegoma je plačal odkupnino za barona in Panglossa; ta se je vrgel svojemu rešniku pred noge in mu jih močil s solzami; drugi mu je v zahvalo pokimal z glavo ter mu obljubil, da mu vrne ta denar o prvi priliki. "Toda, ali je res mogoče, da je moja sestra na Turškem?" je govoril. — "Nič ni tako mogoče kot to," je odgovorjal Kakambo, "ker pomiva posodo pri nekem transilvanskem knezu." Takoj so dali poklicati dva žida; Kandid je prodal še nekaj demantov; in vsi so odrinili z druge galeje, da bi osvobodili Kunigundo.

XXVIII.

Kaj se je dogodilo Kandidu, Kunigundi, Panglossu, Martinu, itd.

"Oprostite se še enkrat prosim," je rekel Kandid baronu, "oprostite, častiti oče, da sem vam s tako silnim sunkom prebodel život." — "Ne govorimo več o tem," je rekel baron, "bil sem nekoliko prenapet, priznam. Toda ker želite zvedeti, po kakšnem naključju ste me našli na galeji, vam povem, da me je kmalu nato, ko mi je brat lekarnar v našem kolegiju ozdravil rano, naokoličar in odvedla neka španska četa; vtaknili so me v ječo v Buenos-Airesu baš tisti čas, ko je moja sestra že odpotovala. Prosil sem, da bi se smel vrniti v Rim k očetu generalu; bil sem imenovan za miločinarja pri francoskem poslaniku v Carigradu. Ni minilo osem dni, kar sem prevzel svoje posle, ko srečam pod mrak mladega, prav lepo raselega dvornega častnika; bilo je jako vroče; mladi mož se je hotel kopati; izrazil sem to priliko in se šel tudi kopat. Nisem vedel, da je za kristjana smrten zločin, ako ga zalotijo nagega z molimom. Neki kadi mi je dal naštetih sto palic po podplatih ter me obsodil na galeje; ne verjamem, da se je kdaj komu zgodila strašnejša krivica. Toda rad bi vedel, zakaj je moja sestra v kuhinji transilvanskega kneza, ki je pribežal k Turkom."

"Pa vi, dragi moj Pangloss," je rekel Kandid, "kako je mogoče, da vas zopet vidim?" — "Res je," je odgovoril Pangloss, "da ste me videli na vešalih. Prav za prav bi bil moral biti sežgan. Pa saj gotovo še pomnite, da se je ulila ploha, ko so me hoteli cvreti; nevihta je bila tako huda, da so obupali, da bi mogli zanetiti ogenj; torej so me obesili, ker niso mogli drugače. Moje truplo je kupil neki ranar, odnesel me je domov ter me hotel razsežati. Najprej mi je naredil križno rezo od popka do ključnice. Človeka ne morejo slabše obesiti, nego so mene: krvnik svete inkvizicije, ki je bil subdijakon, je ljudi res čudovito spretno sežagal, obešanja pa ni bil vajen: vrv je bila premočena in je slabo polzela, zato se je skrotovčiča: kratko malo — še sem dihal. Ko sem dobil križno zarezo, se mi je utrgal tako silen krik, da je moj ranar padel vznak, in ker je mislil, da ima vruga pod nožem, je v smrtnem strahu zbežal in na begu še enkrat telebnil po stopnicah. Na ta hrup je pritekla iz sosednje sobe njegova žena; zagleda me zleknenega z mojo križno zarezo, se prestraši še bolj nego njen mož, zbeži in pade nanj. Ko si nekoliko opometa, zaslišim, kako pravi žena ranarju: 'Ljubimoj, kaj ti je v glavo seže, da hočeš parati krivoverca?'"

(Dalje prihodnjik.)

Doživljaj v brzem vlaku

Vlak je dervil z brzino devetdesetih kilometrov na uro čez francosko ravan. Večer je bil deževen in hlad. Potnik v kupeju je z dolgočasno odločil liste iz rok ter segel po kriminalnem romanu.

Začel je čitati zgodbo — in je kmalu občutil. Srepi pogled njegovega sopotnika, ki mu je sedel nasproti, ga je zmedel, da ni mogel nikamor naprej. Malo pred odhodom vlaka z zadnje postaje je sopotnik pridiral v kupe ves zasoplen, kakor da bi bil zasledovan. Ročno torbico je vrgel brezbrizno na žametni se-

dež in zamrmral nekaj nerazumljivih besed, ki jih doktor, ki se je dotlej sam vozil v tem oddelku, ni mogel pravilno razumeti.

Zaradi tega se je doktorja kmalu polastilo čudno razpoloženje. Zapri je knjigo in vprašal svojega vis-a-visa:

"Oprostite, gospod, kaj pa tako buljite vame? Mar vam na meni kaj ne ugaja?"

Sopotnik se je vlijudno nasmešnil:

"Nič takšnega, nič hudega, gospod!" Buljiti pa vendar ni nehal. Zato je doktor ponovil svoje vprašanje v nekoliko spremenjeni obliki. Šele zdaj je dobil v odgovor:

"Kaj pa si domisljate? Dovolite da vam povem, da ste mi izrečno všeč. Posebej vaša glava

mi ugaja! Ali se zavedate, da imate karakteristično glavo? Takšno še nisem srečal v svojem življenju!"

Doktor se je nasmešnil kakor človek, ki se čuti polaskanega. Odvrnil je brez obotavljanja:

"Če so vam tako všeč glave, bo dovolj, da pogledate v zrcalo! Tam boste videli še bolj karakteristično in lepšo lastno glavo!"

Sopotniku je ta kompliment očividno ugajal. In bil je v resnici več nego kompliment, bilo je odkrito priznanje. Kajti sopotnik je imel velike, izrazite oči, nad njimi se je vil venec gostih las, pod katerimi se je bočila črna linija misleca s plemenito oblikovanim nosom in z mogočno brado, ki je izdajala samovoljnega človeka. Usta so

bila videti energična. Splošen vtis tega človeka je doktor pri sebi definiral za "demonično duhovnost."

Sopotnik se je nenadoma približal doktorju in po rahlem naklonu je dejal:

"Ali je to, kar ste pravkar dejal, povedano s prepričanjem ali zgolj iz vjudnosti?"

"Oprostite," je dejal doktor, "jaz ne govorim iz vjudnosti. Kar povem, povem iz prepričanja."

"Nu, če je temu tako, kakor trdite, potem imam predlog za vas: zamenjajva glavi!"

Doktorjev obraz se je namah spremenil. Zdal ni več dvomil, da ima pred seboj ne le človeka z nenavadnim obrazom, ampak dovršenega norca. V takšnem položaju pa mora človek ohraniti mirne živce. Sklenil je torej, da sopotniku ne bo v ničemer ugovarjal, da ga ne razdraži, kar bi utegnilo postati nevarno zanj. Krčevito se je nasmejal.

"Nu, če vam je res toliko do tega..."

Norec je skoro kriknil od veselja. Z bliskovito urnostjo se je okrenil in trenutek pozneje se je zabliškala v njegovih rokah ostra britev.

"Sijajno! Brez primere!" je ponavljal.

Doktor se je ozrl po zaslini zavori. Toda mož z britvijo v roki je to opazil, poleg tega pa mu je tudi stopil na pot, da ni mogel napraviti zaželenega koraka. Oči norca so se približovale v vročnem ognju in doktor je začutil neko šibkost v kolnih. Mrzel pot mu je stopal v debelih sragah na čelo. Zdal se smeš zamučiti niti trenutka! mu je govoril notranji glas. In med tem, ko je navidez mirno in trezno preudarjal nevarnost položaja ter sodil, s kakšnim prijemom in udarcem bi napravil norca neškodljivega, se je oglašil naš sopotnik s pomirjenim glasom. Dejal je:

"Gospod, oprostite, da sem vas malo prestrašil! Smatrate me mogoče za norca. Ampak jaz sem popolnoma normalen človek. Bilo bi neizmerno, če bi potegnili zasilno žagovo zaradi mene!"

Pri teh besedah je odločil britev v svojo ročno torbico. Vljudno se je priklonil in se predstavil:

"Moje ime je Varennes, Louis de Varennes. Prosim, da mi oprostite kruto šalo, ki sem si jo bil dovolil z vami! Po poklicu sem pisatelj. Hotel sem brez stranskih vplivov preštudirati prizor, ki bi imel v mojem novem kriminalnem romanu veliko vlogo."

Doktor je napravil poskus, da bi se nasmešnil, toda smeh mu ni prihajal od srca. Preveč je bil še pod vtisom pravkar doživljene. Vendar se je zdaj čutil olajšanega, razburjen je bil samo zaradi neukčnosti sopotnika, ki si je dovolil v kupeju brzega vlaka takšno šalo. In Varennes je menda spoznal, kaj misli potnik o njem. Zato je iztegnil svojo roko in rekel:

"Dovolite, da vas povabim, potem ko ste mi izkazali neprecenljivo uslugo, v jedilni vagon, kjer se bova okrepčala s požirkom konjaka. Smatrate se, prosim, za mojega gosta!"

Doktor si je osušil potno čelo. Suho je rekel:

"Hvala za prijaznost. Torej pojdiva! Silce konjaka nama ne bo škodovalo."

V jedilnem vagonu se je kmalu izkazalo, da je Louis de Varennes izboren kramljac in ljubezni družabnik. Pripovedoval je doktorju svoje doživljaje, ki so bili ne le številni, ampak tudi svojevrstni. Iz njegovega pripovedovanja je bilo jasno razvidno, da je mnogo potoval in doživel. Svoje pripovedovanje je zabelil vedno s kakšno duhovito opazko, v kateri ni manjkalo neke ironije. Doktorju se je videl pisatelj mož, ki je mnogo vedel. Med pogovorom sta bila in jedla in ko sta se po okrepčilu vrnila v svoj kupe, je doktor skoro pozabil na svoj prejšnji doživljaj, zato pa se mu kolena šibila od zaudite žgane pijače.

Težko je zlezel do svojega ležišča. Nekaj časa je poslušal, kako nabijajo koleasa svojo monotono pesem. Sopotnik pod njim se je ves čas nemirno valjal na ležišču.

"Da," je premišljal doktor na

Libija

V italijanski kolonialni politiki se je pretekli mesec zgodil pomemben dogodek, ki je seveda v množici drugih izginil in je bil le tu pa tam mimogrede omenjen. Vendar pa bi ga sicer ne prešli tako enostavno in lahko, če ne bi bil naš pogled uprt istočasno na toliko strani, kjer se odigravajo naglo važne zunanje spremembe, dočim gre v tem slučaju le za več ali manj formalni sklep. Veliki fašistični svet je namreč 25. okt. na svojem zasedanju sklenil, da bodo odaleč štiri pokrajine Libije, do sedanje italijanske kolonije, tvorile del narodnega, bolje rečeno, državnega ozemlja. S tem sklepom bodo tvorile torej nove libijske pokrajine del italijanske države in ne več samo podrejeno kolonialno ozemlje.

Italija drži Libijo več ali manj od l. 1911 v svojih rokah, seveda je bila njena prvotna posest bolj teoretična, kot pa dejanska, saj so še kasneje in to tudi po svoji sledile vojaške ekspedicije v Libijo, ki so končno na način, kot ga uporabljajo za uklonitev kolonialnih narodov Angleži (glej Palestino, Indijo...), porabile uporna ljudstva tako, da so danes novi državi zvesta. Pri tem se Italija ni ustrašila velikih žrtv, tako materialnih kot človeških, kajti zavedala se je vnaprej, da bo novo ozemlje služilo kar najbolj njenim bodočim načrtom in njeni politiki, ki si jo je začrtala, zlasti z ozirom na svojo vlogo v Sredozemskem morju.

Ko si je Italija utrdila vlast v novi koloniji, je pričela s delom. Za vladajoči režim pomeni številno in naglo rastoče prebivalstvo Italije problem, ki išče rešeno izseljevanje, v preseljevanju n nove kolonije. Pri tem je seveda razumljivo, da je to preseljevanje v puste in neobdelane kolonije mnogo manjše, kot pa je bilo prej n. pr. v Ameriko. Pri tem tudi napori vlade ne pomagajo preveč. Tako štejemo danes po tolikih letih oblasti nad Libijo v njej le okoli 140.000 Italijanov. Število bo seveda narasčalo, če bo napredovalo kulture in dežele, kar je tudi druga želja vladajočih, ki nečisto samopuste kolonije, ampak žele izveči iz nje čim več koristi, zlasti rudnih in aličnih. Kako je v tem oziru z Libijo se ne ve, dočim je stanje v Abesiniji zelo ugodno. Vsekakor je pri tem značilno mnenje italijanskega časopisa, ki je demonstriral gospodarske koristi libijskega ozemlja za Italijo in ki je prišel do zaključka, da je ta dežela "grobica italijanskega dela in prihrankov." Seveda je ta list tu povdarjal le gospodarsko stran, dočim ga je razmišljanje političnega značaja in vloge

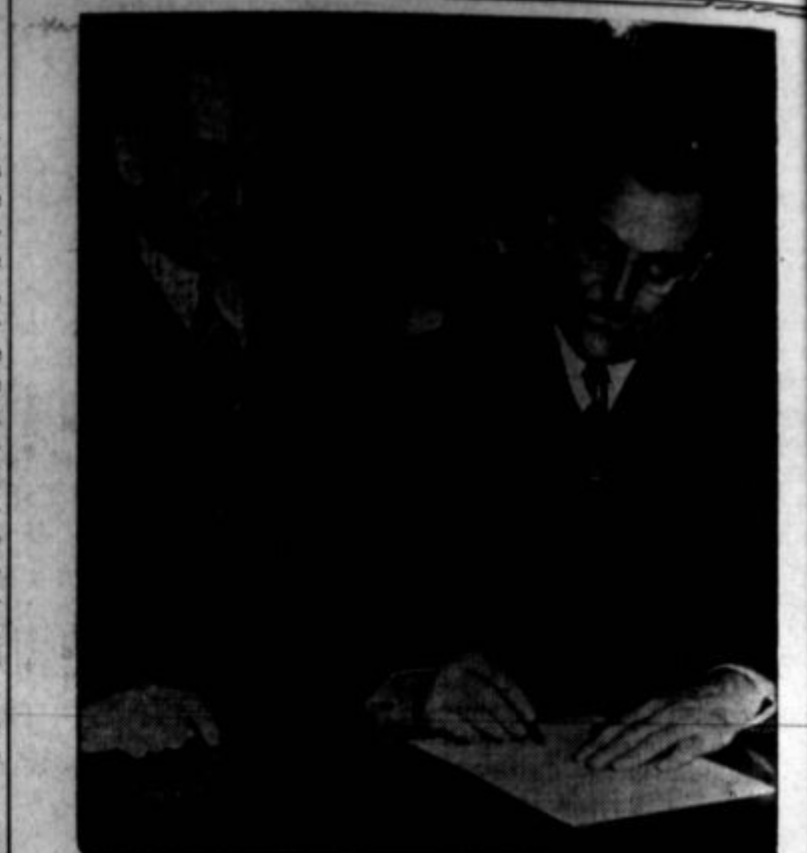
postelji, "pisatelji so čudni ljudje! Vrag vedi, kako se igrajo s svojimi živci —"

Zbudil se je v strašnem hrupu. Kakor pijan se je dvignil z ležišča in je ravno še videl, kako so štiri močne roke zgrabile Louisa de Varennesa ter ga s silo odtrgale iz kupeja, katerega ni hotel zapustiti, dokler se je mogel braniti tuje sile.

"Kaj delate?" je slednjič zavpil. "Kaj se je zgodilo, da tirate tega človeka iz kupeja?"

"Gospod, oprostite, ampak povedati vam moram, da ste imeli nenavadnega sopotnika," je pojasnjeval eden izmed železniških sprevodnikov, ki je spravljal iz kupeja Varennesovo ročno torbico. "Vaš sopotnik v tem kupeju je bivši pisatelj Varennes. Včeraj je pobegnil iz umobolnice. To ni le umobolen človek, ampak tudi zelo nevaren individui! Obvladuje ga namreč fikсна ideja, da mora z vsakim človekom, ki ga sreča, zamenjati glavo. V ta namen se poslužuje britve. Ni še dve leti tega, ko je na progi Pariz-Lyon odrezal nekemu sopotniku glavo. Napadel ga je v spanju ter mu prerezal vrat. Gospod, lahko vam samo čestitam k temu, da se ni tudi z vami zgodilo nekaj podobnega..."

Doktorju je bilo to, kar je slišal, več nego dovolj. S tresočimi se koleno je še enkrat odkorakal v jedilni voz, kjer si je topot v srečno rešitev življenja naročil celo steklenico brandyja.

Dr. Herman N. Bundesen (desno), predsednik čikaškega zdravstvenega departmana, in M. J. Guerin, njegov asistent, ki stoji poleg več drugih oseb obtožena kršenja Shermanovega protitrustnega zakona.

dovedlo do popolnoma drugačnih zaključkov. Brez dvoma je tudi v tem ves povdarek vodstva italijanske politike, ki za višje cilje žrtvuje v tem slučaju tudi mnogo dobrih in narodnih sil, ker se zaveda, da bodo te žrtve končno, če se bo šlo po poti, kot je začrtana, le prinesle koristi, ki jih danes večina še ne vidi.

Nameni, ki jih italijanska vlada goji danes, ko je proglasila štiri libijske pokrajine za del države, so jasno začrtani v besedah lista "Giornale d'Italia", kjer piše Gayda, da "fašizem zre na svoje sedanje in bodoče pravice v Afriki. Narasčajoče narodno gibanje mora naraščati tudi v svoji zunanji politiki in v svojih zahtevah." Pri tej izjavi je treba vpoštevati dejstvo, da ima Italija od vseh evropskih velesil najmanj kolonij in da je te pridobila šele v zadnjih desetletjih, bolje v zadnjem desetletju. Njeni napori, da se tudi tu pridruži ostalim, so torej razumljivi, tembolj danes, ko takozvane demokratične kolonialne velesile komaj love sapo od iznenadjenj. Tako je sedaj postala Italija v Libiji mejaš Tunisa, v katerem živi 80—90.000 Italijanov, ki bodo tam lahko prevzeli henleinovsko vlogo in tako eni velesil spet zagodli monakovsko koračnico.

"Sedanje in bodoče pravice" Italije, po načinu kot so, ga ustvarile države, oziroma velesile, ki si laste pečat demokracije, ki je pa s kolonijami, že samo s tem, v popolnem nasprotju, so torej v tem slučaju jasne. Vsi njeni napori, da stro nasprotnika v Španiji, oblast nad Majorco v Sredozemskem morju danes in ustvaritev "četrti obale" jutri, naj bi Italiji, kot velesili na Sre-

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prijeto eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anumeratu \$1.30 za tednik, so jim to prijeto k naročnini. Torej sedaj ni vroška, red, da je list predrag za člano S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina le gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. državo in Kanado \$6.00	Za Cilevo in Chicago je \$7.50
1 tednik in..... 4.30	1 tednik in..... 6.30
2 tednika in..... 8.60	2 tednika in..... 11.60
3 tednike in..... 12.90	3 tednike in..... 17.90
4 tednike in..... 17.20	4 tednike in..... 24.20
5 tednikov in..... 21.50	5 tednikov in..... 30.50
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja ali Money Order in plemenit si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vrsto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vrsto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priročeno polijam naročnine za list Prosveto vrsto \$.....

1) Ime.....Čl. družina \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ta pripilite k moji naročnini od sledenih članov moje družine:

2).....Čl. družina \$.....

3).....Čl. družina \$.....

4).....Čl. družina \$.....

5).....Čl. družina \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

